

Σύντομη Περίληψη του Έργου

Περιγραφή του ευρωπαϊκού προγράμματος Δίκτυο Επαγγελματικού Προσανατολισμού - CareerGUIDE

Το CareerGUIDE είναι ένα Ευρωπαϊκό Δίκτυο εκπαιδευτικών, ψυχολόγων, συμβούλων επαγγελματικού προσανατολισμού, το οποίο προωθεί την ιδέα της συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στα σχολεία της Ευρώπης. Το Δίκτυο CareerGUIDE έχει ως πρωταρχικό στόχο την προώθηση του επαγγελματικού προσανατολισμού στα σχολεία της Ευρώπης, γεφυρώνοντας το χάσμα μεταξύ του σχολείου και του κόσμου της εργασίας. Ειδικότερα το Δίκτυο CareerGUIDE στοχεύει:

- Να προάγει την έννοια του επαγγελματικού προσανατολισμού στα ευρωπαϊκά σχολεία, γεφυρώνοντας το χάσμα μεταξύ σχολείου και αγοράς εργασίας
- Να προάγει τον επαγγελματικό προσανατολισμό στα θέματα της εκπαιδευτικής πολιτικής, συνεισφέροντας έτσι στην αναβάθμιση της ιδέας αλλά και της εφαρμογής του
- Να διερευνήσει καλές πρακτικές εφαρμογής επαγγελματικού προσανατολισμού στην Ευρώπη,
- Να συλλέξει και να ξεχωρίσει σύγχρονες μεθοδολογίες και πρακτικές, βασισμένες στις νέες τεχνολογίες
- Να προσφέρει εξειδικευμένη υποστήριξη και ευκαιρίες επιμόρφωσης σε εκπαιδευτικούς που ασχολούνται με επαγγελματικό προσανατολισμό στα σχολεία της Ευρώπης
- Να αναπτύξει και να προτείνει καινούργιες σειρές μαθημάτων στον τομέα του επαγγελματικού προσανατολισμού.

Η φιλοσοφία του προγράμματος

Η ζήτηση της αγοράς εργασίας συγκεκριμένων πραγμάτων, όπως δεξιότητες, εμπειρία, ευελιξία και κινητικότητα έχει αυξηθεί. Η απόκτηση μιας θέσης εργασίας είναι ένα βασικό βήμα στο να ενσωματωθεί κάποιος πλήρως στην κοινωνία. Ωστόσο, οι σημερινοί νέοι ενδιαφέρονται όχι μόνο για να αποφύγουν την ανεργία, αλλά και για να βρουν μια εργασία η οποία θα τους προσφέρει ικανοποίηση. Συνειδητοποιούν, δηλαδή ότι η απασχόληση είναι ένας βασικός παράγοντας κοινωνικής συνοχής και η βάση για την κοινωνική αλληλεγγύη. Η μετάβαση από το σχολείο στην εργασία είναι γεμάτη από δυσκολίες και οι νέοι γίνονται ολοένα και περισσότερο οικονομικά εξαρτημένοι. Η περιοχή που θα συνεχίζει να ασκεί σημαντικά ολοένα και μεγαλύτερο ρόλο στη σύνδεση μεταξύ της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας, είναι ο τομέας του επαγγελματικού προγραμματισμού στα σχολεία και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών. Δεν υπάρχει άλλη στιγμή στη ζωή ενός ατόμου, όπου η ανάγκη για καθοδήγηση είναι πιο αισθητή απ' ότι κατά τη διαδικασία μετάβασης από το σχολείο στην εργασία - η επιλογή ενός επαγγέλματος, η επαρκής προετοιμασία, και η επιτυχής επίτευξη στόχου με τον αποδοτικότερο δυνατό τρόπο.

Αυτή τη στιγμή, μπορούμε να δηλώσουμε ανεπαρκή προσαρμογή της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών και επαγγελματικού προσανατολισμού βάσει των νέων κοινωνικοοικονομικών όρων και των σημαντικών αλλαγών, που έχουν επέλθει στο χώρο της εργασίας. Ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός έχει πρωταρχική σημασία, όχι μόνο για την επιλογή της εκπαιδευτικής σταδιοδρομίας των μαθητών και

των σπουδαστών αλλά και για τη μετάβαση των αποφοίτων στον κόσμο της εργασίας. Αυξάνει την πιθανότητα της επιτυχίας τους, το ενδιαφέρον για τη τριτοβάθμια εκπαίδευση και την επιθυμία για μετεκπαίδευση, η οποία σημαίνει προετοιμασία για μελλοντική αλλαγή στην απασχόληση.

Η μελέτη των προγραμμάτων προσανατολισμού και παροχής συμβουλευτικής, οι εκθέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας και η ανατροφοδότηση από τους γονείς έχουν προκαλέσει την ανησυχία ότι πολλοί νέοι δεν έχουν την απαραίτητη γνώση, τις δεξιότητες, και τι συμπεριφορές προκειμένου να κάνουν μια επιτυχή μετάβαση από το σχολείο στον κόσμο της εργασίας. Ο προγραμματισμός της σταδιοδρομίας δεν είναι κάτι το ενστικτώδες. Το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να παρέχει στους σπουδαστές τις πληροφορίες και τη διδακτέα βασική γνώση, τις δεξιότητες και τις συμπεριφορές προκειμένου να διευκολύνει την εξομάλυνση της πορείας από την εφηβεία στην ενηλικίωση. Η ανάπτυξη σταδιοδρομίας είναι ουσιαστικά συνεχόμενη προσωπική ανάπτυξη, καθ' όλη την διάρκεια της ζωής. Εμφανίζεται μέσω της ολοκλήρωσης των ρόλων, των συνθηκών και των γεγονότων στη ζωή ενός προσώπου. Η λέξη "ζωή" στη σταδιοδρομία σημαίνει ότι η εστίαση είναι στο σύνολο ενός προσώπου - την ανθρώπινη σταδιοδρομία. Η λέξη σταδιοδρομία ανιχνεύει και συσχετίζει τους ρόλους στους οποίους τα άτομα περιέρχονται (εργαζόμενος, μαθητευόμενος, οικογενειακό μέλος, πολίτης), τις συνθήκες κάτω από τις οποίες τα άτομα βρίσκονται (σπίτι, σχολείο, κοινότητα, εργασιακός χώρος) και τα γεγονότα που εμφανίζονται κατά τη διάρκεια ζωής τους (πρώτη εργασία, πατρότητα, αλλαγή εργασίας, συνταξιοδότηση). Τέλος, η λέξη ανάπτυξη χρησιμοποιείται για να δείξει ότι οι άνθρωποι βρίσκονται πάντα στο στάδιο της εξέλιξης.

Σύμφωνα με την έννοια της ανάπτυξης της σταδιοδρομίας, είναι σχεδόν αδιανόητο να προετοιμαστούν οι νέοι για την εργασία τους χωρίς επαγγελματική εξερεύνηση. Αυτό υλοποιείται, μέσω μιας σειράς μαθημάτων και πρόσθετων διδακτικών δραστηριοτήτων που γίνονται με τη βοήθεια των γονέων, των δασκάλων, των φίλων και των αντιπροσώπων του κόσμου της εργασίας και της ευρύτερης κοινωνίας. Αυτός ο τρόπος όχι μόνο επιτρέπει στους σπουδαστές να εξερευνήσουν ποιοι είναι αλλά και να εξερευνήσουν το περιβάλλον τους. Κατά συνέπεια, οι σπουδαστές έχουν το προνόμιο να βιώσουν μια ολόκληρη σειρά επαγγελματικών ευκαιριών, να καθιερώσουν μια σχέση μεταξύ των προσωπικών και επαγγελματικών χαρακτηριστικών τους, και να αποκτήσουν περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τη γνώση, τις δεξιότητες και τις αξίες που απαιτούνται στο χώρο της εργασίας.

Η ανάπτυξη της σταδιοδρομίας των νέων ανθρώπων πρέπει να είναι μια διαδικασία προγραμματισμένης παρέμβασης, όπου οι εκπαιδευτικοί, οι γονείς, οι κυβερνητικές υπηρεσίες τα μέλη της κοινωνίας θα εργάζονται μαζί για να παρέχουν στους σπουδαστές την ελπίδα για το μέλλον και για να τους ενθαρρύνουν να πιστέψουν στον εαυτό τους. Οι νέοι χρειάζονται βοήθεια, ώστε να παραμείνουν κινητοποιημένοι και να αντιλαμβάνονται τις ευκαιρίες που θα τους επιτρέψουν να εκπληρώσουν τις αξίες, τις πεποιθήσεις και τα ενδιαφέροντά τους και να φθάσουν στο επίπεδο των μέγιστων δυνατοτήτων τους.

Στην Ευρώπη, υπάρχουν πολλές διαφορές στα προγράμματα και τις πρωτοβουλίες που αφορούν στον επαγγελματικό προσανατολισμό. Για παράδειγμα, υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των εκπαιδευτικών συστημάτων που διαθέτουν ισχυρούς μηχανισμούς πρόωρης ανίχνευσης και εκείνων που διαθέτουν πιο ευέλικτες μεθόδους. Οι υπηρεσίες καθοδήγησης τείνουν να διαδραματίσουν σημαντικότερο ρόλο στα τελευταία απ' ό,τι στα πρώτα. Επιπλέον, υπάρχουν διαφορές μεταξύ των χωρών στις οποίες οι περισσότερες δημόσιες υπηρεσίες - συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού - προσφέρονται από το κράτος ή τις κρατικές υπηρεσίες και των χωρών στις οποίες υπάρχει μια ισχυρή πολιτική για να την παροχή υπηρεσιών μέσω ιδιωτικών και εθελοντικών φορέων.

Τα σχολικά επαγγελματικά προγράμματα που είναι περιεκτικά και προληπτικά είναι πιθανότερο να είναι και επιτυχή. Ένα σχολικό επαγγελματικό πρόγραμμα

περιλαμβάνει ένα πρόγραμμα σπουδών καθοδήγησης το οποίο αποτελεί κοινή ευθύνη των δασκάλων, των συμβούλων, των γονέων, και των μελών της κοινωνίας. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα σχολεία να εκμεταλλευθούν τις υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού που παρέχουν τεκμηριωμένες πληροφορίες για την αγορά εργασίας, τα επαγγέλματα και τις ευκαιρίες κατάρτισης, καθώς επίσης και πληροφορίες για τις δυνατότητες χρήσης των προσωπικών ικανοτήτων κάποιου, σύμφωνα με τα ενδιαφέροντά του.

Ανακεφαλαιώνοντας, θα μπορούσαμε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι είναι απολύτως απαραίτητο για όσους εμπλέκονται στο εκπαιδευτικό σύστημα να παροτρύνουν τους σπουδαστές να αποκτήσουν τη γνώση, τις δεξιότητες, τις πληροφορίες και τις συμπεριφορές που θα τους βοηθήσουν να καταλάβουν και να ενισχύσουν θετικά την ανάπτυξη της σταδιοδρομίας τους. Οι νέοι πρέπει να προετοιμαστούν να αντιμετωπίσουν τις συχνά μεταβαλλόμενες τάσεις των ημερών μας, να εξοπλιστούν με την ικανότητα να είναι πολυμήχανοι, προσαρμόσιμοι και ευέλικτοι σε συνθήκες αλλαγής και ασάφειας. Σε αυτό το πλαίσιο της συνεχούς αλλαγής, οι έφηβοι θα πρέπει να λάβουν αποφάσεις σχετικά με τη σταδιοδρομία τους. Κατά συνέπεια, απαιτούνται η από κοινού προσπάθεια του σχολείου, της οικογένειας και της κοινωνίας, προκειμένου να βοηθηθούν οι νέοι να πραγματοποιήσουν επιτυχώς τη μετάβαση από το σχολείο στο χώρο της εργασίας.

Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία μας περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός σχολικού δικτύου συνεργασίας, την ανάπτυξη της διαδικτυακής πύλης Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (www.career-guide.eu), τη διάδοση των μεθοδολογιών του επαγγελματικού προσανατολισμού και την ανάπτυξη μιας σειράς ερευνητικών δραστηριοτήτων. Οι δραστηριότητες αυτές είναι βασισμένες σε τρεις θεματικούς άξονες, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν τις τρεις ερευνητικές ομάδες εργασίας του προγράμματος. Αυτές οι τρεις ομάδες εργασίας αντιπροσωπεύουν, με τη σειρά τους, τα τρία ζωτικής σημασίας βήματα ενός παιδιού, το οποίο αρχίζει την πορεία σταδιοδρομίας του και επιπλέον, μια πιο δομημένη και σαφή μεθοδολογία για τους δασκάλους και τους συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού του δικτύου. Όλες οι ομάδες εργασίας είναι βασισμένες στο θεωρητικό και επιστημονικό υπόβαθρο του επαγγελματικού προσανατολισμού. Οι ομάδες αυτές είναι:

Ομάδα εργασίας 1: *Γνώρισε τον εαυτό σου.* Σε αυτήν την ομάδα εργασίας, η διαδικασία της αναγνώρισης των προσωπικών πτυχών είναι ζωτικής σημασίας, δεδομένου ότι είναι το πρώτο βήμα του παιδιού που μεγαλώνει και αρχίζει τη μακρά πορεία της ζωής του. Σε αυτό το πλαίσιο, ερευνώνται πρακτικές σχετικά με την αναγνώριση πτυχών του εαυτού και ανάπτυξη. Οι ερευνητικές δραστηριότητες αυτής της ομάδας εργασίας περιλαμβάνουν επίσης το θέμα της αυτογνωσίας, του αυτοσεβασμού, της αυτοαξιολόγησης, των προσωπικών ενδιαφερόντων των παιδιών και των αξιών τους. Μια δραστηριότητα σχετικά με την προσωπική ανάπτυξη εφαρμόστηκε στα εκπαιδευτήρια Ελληνογερμανική Αγωγή (www.ea.gr) στην τρίτη τάξη του γυμνασίου. Η παρουσίαση αυτής της πιλοτικής εφαρμογής ήταν και το κεντρικό θέμα της εισήγησης των εκπροσώπων της Ελληνογερμανικής Αγωγής, Νόρας Γκικοπούλου και Ελένης Λάμπου στο πρώτο συνέδριο του δικτύου.

Ομάδα εργασίας 2: *Γνώρισε την αγορά εργασίας.* Σε αυτήν την ομάδα εργασίας, μελετώνται θεματικές ενότητες σχετικές με την αγορά εργασίας. Τα κύρια θέματα που είναι οι περιορισμοί της αγοράς και έρευνες για τα δημοφιλή και μη δημοφιλή επαγγέλματα, κορεσμένα και μη. Εκτός από τις πληροφορίες της αγοράς εργασίας, γίνεται, επίσης, προσπάθεια, προκειμένου να δημιουργηθεί μια μεθοδολογία για την οργάνωση των ημερίδων επαγγελματικού προσανατολισμού και των ημερών

καριέρας σε σχολεία ή εκπαιδευτικά ιδρύματα. Όλες αυτές οι δραστηριότητες αφορούν στο δεύτερο βήμα ενός παιδιού και σχετίζονται με τη λειτουργία λήψης και ταξινόμησης όλων των σωστών πληροφοριών.

Ομάδα εργασίας 3: *Ανάπτυξε τον εαυτό σου για επιτυχή σταδιοδρομία.* Σε αυτήν την ομάδα εργασίας, μελετώνται πρακτικές σχετικές με τις δεξιότητες σχεδίασης της σταδιοδρομίας – ειδικότερα με την επίλυση προβλημάτων και λήψη αποφάσεων. Η ανάπτυξη των ικανοτήτων και δεξιοτήτων μέσω βιωματικών ασκήσεων, τα θεωρητικά μοντέλα δεξιοτήτων λήψης αποφάσεων, η σύνταξη βιογραφικού σημειώματος, η ανάπτυξη δεξιοτήτων παρουσίασης, οι κοινωνικές δεξιότητες, οι δεξιότητες επικοινωνίας, η προσωπική αποτελεσματικότητα, οι δεξιότητες προσαρμογής σε διαφορετικές πολιτιστικές συνθήκες και η εκμάθηση δεξιοτήτων αναζήτησης κενών θέσεων εργασίας είναι οι επιμέρους ενότητες που ερευνώνται.